

Citeersuggestie: W.Y.J.L. Olieslagers, *De hoogte van de Indicatietarieven. Een juiste afspiegeling van de gevorderde proceskosten*, IE-Forum.nl [IEF 14231](#).

De hoogte van de Indicatietarieven

Een juiste afspiegeling van de gevorderde proceskosten?

Sinds 1 september 2014 gelden de nieuwe Indicatietarieven in IE-zaken. Voor de tweede keer vond een evaluatie van de tarieven plaats. Het advies dat strekte tot een verhoging van 10% is hierbij in de wind geslagen. Terecht? Het is tijd om de hoogte van de tarieven te vergelijken met de gevorderde proceskosten.

W.Y.J.L. Olieslagers

W.Y.J.L. (Wout) Olieslagers is afgestudeerd aan het IViR (master Informatierecht) en momenteel masterstudent Privaatrecht: Privaatrechtelijke rechtspraktijk (UvA).

De aanleiding

De inwerkingtreding van de nieuwe Indicatietarieven¹ heeft in de praktijk tot op heden weinig teweeg gebracht. Dit is niet erg verwonderlijk, gezien het feit dat de hoogte van de tarieven niet is gewijzigd ten opzichte van de versie uit 2010². Bij de evaluatie van deze oude versie heeft de Adviescommissie Intellectuele Eigendom van de NOvA de Expertgroep-IE geadviseerd³.

Kernpunt van dit advies is om de tarieven met 10% te verhogen. De gevorderde proceskosten zouden de tarieven immers dikwijls overschrijden. Door de Expertgroep-IE

is dit advies niet gevolgd.

In de begeleidende brief bij de publicatie van de nieuwe tarieven is hier als volgt toelichting op gegeven⁴.

“Het voorstel om de tarieven met 10% te verhogen is niet gevolgd, aangezien de ervaring dat de gevorderde kosten de tarieven dikwijls overschrijden, door slechts één rechtbank wordt herkend. Dat is volgens de Expertgroep-IE onvoldoende voor een verhoging van de landelijk geldende indicatietarieven.”

¹ LOVCK, ‘Indicatietarieven in IE-zaken versie 1 september 2014’, <http://www.rechtspraak.nl/Procedures/Landelijke-regelingen/Sector-civiel-recht/Documents/Indicatietarieven-2014.pdf>.

² De uitgangspunten zijn wel enigszins aangepast. Een bespreking hiervan is binnen dit artikel niet relevant.

³ De Expertgroep-IE is binnen het Landelijk Overleg Vakinhoud Civiel en Kanton (LOVCK) belast met de evaluatie van de Indicatietarieven.

Uit empirisch onderzoek naar procedures binnen de periode van 1 maart 2013 tot 1 september 2014 blijkt echter dat in een grote meerderheid van de gevallen waarin de rechter de tarieven gebruikt, de gevorderde kosten hoger zijn.

⁴ Expertgroep-IE (LOVCK), 11 juli 2014, [rechtspraak.nl](#).

Een afspiegeling van de gevorderde proceskosten

Met de inwerkingtreding van de Handhavingsrichtlijn⁵ dient de hoogte van de proceskostenveroordeling in IE-zaken aan te sluiten bij de werkelijke proceskosten van de winnende partij⁶. De rechter moet hierbij beoordelen in hoeverre de gevorderde kosten, ter handhaving van een IE-recht, redelijk en evenredig zijn gemaakt. Bij het vaststellen van de hoogte van de proceskostenveroordeling is het allemaal te doen om deze twee open normen. De introductie van dergelijke normen gaat in de praktijk vaak gepaard met de nodige onzekerheid, zo ook hier.

Advocaten bleken steeds minder goed in staat hun cliënten te adviseren over de hoogte van een eventuele proceskostenveroordeling⁷.

Als antwoord hierop zijn in 2008 de Indicatie-tarieven in IE-zaken geïntroduceerd. De tarieven gelden als richtsnoer voor de kosten die een advocaat redelijkerwijze maakt in een 'eenvoudige'- of een 'overige' procedure⁸. Het tarief dat hoort bij een overige procedure is hierbij altijd 2.5 keer hoger dan het tarief voor een eenvoudige procedure⁹.

---

⁵ Richtlijn 2004/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten.

⁶ Ex. artikel 14 Handhavingsrichtlijn.

⁷ Zie onder andere: D.J.G. Visser en A. Tsoutsanis, 'De volledige proceskostenveroordeling in IE-zaken', *NJB* 2006-34, p. 1940 – 1946, M. Driessen, 'De willekeur van de proceskostenveroordeling', *BIE* 2007-6, p. 343 – 350, W. Wefers Bettink en J. Hoefnagel, 'Artikel 1019h Rv en de indicatie-tarieven: toepassing in de praktijk', *IER* 2010-47, p. 336 – 342.

⁸ Het gaat hierbij om kosten die 'in de regel' (zie uitgangspunt 9 van de tarieven) redelijk en evenredig zijn gemaakt. In zeer eenvoudige- of zeer complexe procedures kan de rechter afwijken van de tarieven.

⁹ De hoogte van de verschillende tarieven:
- kort geding: eenvoudig: € 6.000,- / overig: € 15.000,-;
- bodemzaak: eenvoudig: € 8.000,- / overig: € 20.000,-;
- bodemzaak met repliek en dupliek: eenvoudig: € 10.000,- / overig: € 25.000,-.

Met de introductie van deze tarieven moet het voor procespartijen uiteindelijk makkelijker worden om het proceskostenrisico in te schatten¹⁰.

Een vraag die zich vervolgens aandient is hoe hoog deze tarieven dan moeten te zijn. In ieder geval dienen ze aan te sluiten bij de kosten die redelijkerwijze worden gemaakt door de advocaten¹¹. Bij de eerste introductie in 2008 is door het LOVCK niet aangegeven op welke manier de hoogte van de verschillende tarieven is vastgesteld. Uit de begeleidende brief bij de nieuwe Indicatie-tarieven blijkt dat de gevorderde proceskosten hiervoor de maatstaf zijn. Op landelijk niveau is gekeken naar de kosten die doorgaans door partijen zijn opgegeven¹². De Indicatie-tarieven vormen hiermee een afspiegeling van de gevorderde proceskosten.

De afspiegeling

De hoogte van de Indicatie-tarieven is, zoals reeds aangegeven, recentelijk onderwerp van discussie geweest. Bij de evaluatie was aan de orde of de tarieven goed aansluiten bij de gevorderde proceskosten. Tegen deze achtergrond is voor dit artikel onderzoek gedaan naar de hoogte van de tarieven. Aan de hand van dit onderzoek zal geanalyseerd worden of de Indicatie-tarieven momenteel een juiste afspiegeling zijn van de proceskosten die in de praktijk zijn gevorderd.

Onderwerp van het onderzoek zijn alle

---

¹⁰ In het voorwoord van de Indicatie-tarieven is dit expliciet als doelstelling omschreven.

¹¹ Ex. artikel 1019h Rv.

¹² Dit blijkt uit de zinsnede: "... dat de gevorderde kosten de tarieven dikwijls overschrijden, door slechts een rechtbank wordt herkend."

procedures in eerste aanleg¹³ omtrent de handhaving van het auteursrecht en het

merkenrecht, waarin tussen 1 maart 2013 en 1 september 2014 uitspraak is gedaan.

Over het algemeen blijkt uit de gepubliceerde uitspraken direct de hoogte van de gevorderde proceskosten. De hoogte van het tarief dat van toepassing is blijkt echter pas nadat de rechter zich heeft uitgelaten over de vraag of de procedure al dan niet eenvoudig is. In procedures waarin de rechter deze vraag heeft beantwoord, kunnen de gevorderde proceskosten direct vergeleken worden met een bepaald tarief. Omdat de tarieven vele duizenden euro's van elkaar verschillen, kan dezelfde directe vergelijking niet gemaakt worden in de andere procedures. Een uitspraak van de rechtbank Amsterdam van 14 augustus 2013 is hiervan een goed voorbeeld¹⁴.

In deze bodemzaak is door de winnende partij op grond van artikel 1019h Rv € 15.869,56 aan proceskosten gevorderd. Door de rechter is niet aangegeven of de procedure eenvoudig is, terwijl de tarieven voor een bodemzaak € 8.000,- en € 20.000,- zijn. Gevolg hiervan is dat ten eerste niet geconcludeerd kan worden of de gevorderde proceskosten hoger zijn dan 'het' tarief en ten tweede kan niet geconcludeerd worden in hoeverre de proceskosten hiervan afwijken. Beide conclusies zijn echter essentieel bij het maken van de directe vergelijking. Voor dit artikel zijn dan ook de procedures onderzocht waarin wel duidelijk is met welk tarief de gevorderde proceskosten kunnen worden vergeleken¹⁵.

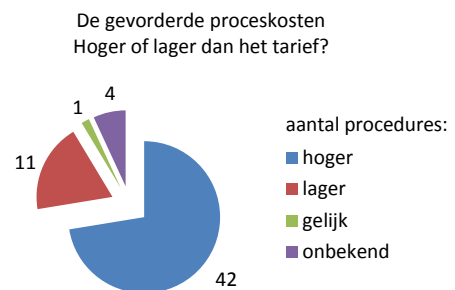
¹³ De Indicatie tarieven gelden, ex. uitgangspunt 1, alleen in procedures in eerste aanleg.

¹⁴ Rechtsbank Amsterdam, 14 augustus 2013, ECLI:NL:RBAMS:2013:4716.

¹⁵ Conclusies worden getrokken aan de hand van de proceskosten die 'in de regel' (gemiddeld genomen) zijn

In een klein aantal van deze gevallen kan de directe vergelijking alsnog niet gemaakt worden. De hoogte van de gevorderde proceskosten is dan niet gepubliceerd en ook uit het vonnis van de rechter blijkt niet of kosten hoger of lager zijn dan het toepasselijke tarief.

In het overgrote deel van de onderzochte procedures kan de vergelijking wel gemaakt worden. In de volgende figuur is weergegeven hoe de procedures zich tot elkaar verhouden.

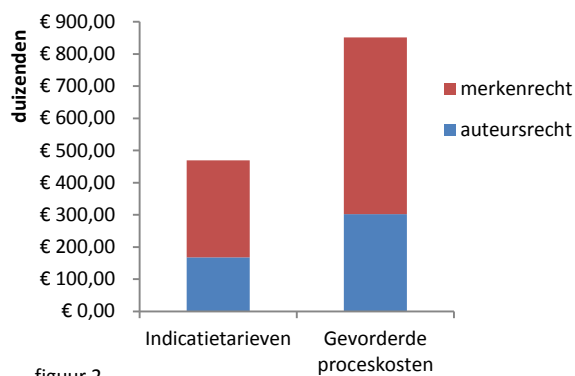

figuur 1

In 77,78% van de procedures waarin de directe vergelijking is gemaakt, zijn de gevorderde proceskosten hoger dan de Indicatie tarieven. Op basis van deze gegevens lijkt al (voorzichtig) geconcludeerd te kunnen worden dat een verhoging van de tarieven op zijn plaats is. De vergelijking is echter nog niet compleet.

Door de Adviescommissie Intellectuele Eigendom is een verhoging van 10% voorgesteld. Om te beoordelen in hoeverre deze verhoging leidt tot een verbetering van de verhoudingen, is in de volgende grafiek zowel de som van de Indicatie tarieven als die van de gevorderde proceskosten opgenomen.

gevorderd. Zie voetnoot 8: de tarieven gelden als richtsnoer voor de proceskosten die 'in de regel' nog redelijk en evenredig zijn. In, bijvoorbeeld, een zeer eenvoudig kort geding kan de rechter alsnog afwijken van het tarief.

figuur 2

De gevorderde proceskosten zijn gemiddeld genomen 81,23% hoger dan de Indicatietarieven. In procedures omtrent de handhaving van het merkenrecht en het auteursrecht liggen de gemiddelden respectievelijk op 81,86% en 80,10%.

Voor het eenvoudig kort geding betekent dit, tevens illustratief voor de overige procedures, het volgende. De gemiddelde gevorderde proceskosten liggen in het eenvoudig kort geding in procedures omtrent het auteursrecht en het merkenrecht respectievelijk op €9.962,85 en €10.126,14. Gemiddeld is dit 67,41% hoger dan het tarief van €6.000,-.

Uurtje-factuur(tje)?

Over advocaten wordt vaak gezegd dat ze veel kosten in rekening brengen die niet gemaakt zijn. Of daar een kern van waarheid in zit? Tegen een schappelijk uurtarief zal iedere advocaat graag uitleggen dat dit niet het geval is. Voor de Indicatietarieven geldt in ieder geval dat ze een juiste afspiegeling dienen te zijn van de kosten die door de procespartijen zijn opgegeven.

De analyse laat echter zien dat dit momenteel niet het geval is. De gevorderde proceskosten liggen gemiddeld genomen 81% hoger dan de toepasselijke tarieven. Tenzij slechts 19% van de gevorderde proceskosten redelijk en evenredig zijn gemaakt, lijkt een verhoging van de tarieven op zijn plaats. Voorgesteld is om de tarieven met een tiende te verhogen. Voor het eenvoudig kort geding betekent dit een tarief van €6.600,-, waar de gemiddelde gevorderde proceskosten liggen op € 10.044,49.

Of de voorgestelde verhoging daarmee voldoende is? Het lijkt in ieder geval een (voorzichtige) stap in de goede richting.